

บันทึก

เรื่อง อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการค้นในที่รโหฐาน
ในเวลากลางคืนกรณีที่มีการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์

กรมทะเบียนการค้ามีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๖๐๖/๔๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยความเห็นชอบของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งกระทรวงพาณิชย์ ที่ ๑๔/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๔ แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากำหนดแนวทางการเจรจา และแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญากับสหรัฐอเมริกา สืบเนื่องจากสำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (USTR) ได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐๑ แห่งกฎหมายการค้าสหรัฐฯ เพราะมีข้อกล่าวหาว่าประเทศไทยไม่ให้ความคุ้มครองงานอันเป็นลิขสิทธิ์ของสหรัฐฯอย่างเพียงพอ

ในการประชุมพิจารณาของคณะทำงานดังกล่าวเพื่อเตรียมการเจรจากับสหรัฐนั้น มีประเด็นปัญหาที่ต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับทางฝ่ายสหรัฐฯซึ่งยังไม่อาจหาข้อยุติได้ว่า หากมีการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในที่รโหฐานในเวลากลางคืนเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจเข้าตรวจค้นจับกุมได้หรือไม่

กรมทะเบียนการค้าซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการเจรจากับสหรัฐฯและปฏิบัติหน้าที่เลขานุการของคณะทำงานดังกล่าว จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในประเด็นปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคณะทำงานจะได้นำไปเจรจากับทางฝ่ายสหรัฐฯต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๔๘^๑ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๒๑ บัญญัติให้ความผิดเกี่ยวกับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดอันยอมความได้ ฉะนั้นความผิดต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้จึงเป็นความผิดต่อส่วนตัวซึ่งจะต้องมีคำร้องทุกข์^๒ ของ

^๑พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๒๑

มาตรา ๔๘ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดอันยอมความได้

^๒ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

ผู้เสียหายเสียก่อน พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานตำรวจจึงจะมีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป^๑

ในกรณีที่มีการร้องทุกข์โดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจย่อมมีอำนาจจับกุมหรือค้นผู้กระทำความผิดได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนด และถ้ามีความจำเป็นเจ้าพนักงานตำรวจก็มีอำนาจเข้าค้นในที่รโหฐานในเวลากลางคืนได้เมื่อมีข้อยกเว้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๖^๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในกรณีดังกล่าวจะกระทำได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นแต่ละกรณี สำหรับกรณีที่ผู้แทนกรมทะเบียนการค้าได้ชี้แจงว่า ถ้ามีข้อเท็จจริงปรากฏว่าการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์นั้นเป็นการกระทำในเวลากลางคืน และจะต้องรีบทำการค้นให้พบการกระทำความผิดและยึดสิ่งของในขณะกระทำความผิดเพื่อที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดต่อไป มิฉะนั้นอาจไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดนั้นได้เลย ก็อาจถือได้ว่ามีกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจเข้าค้นในสถานที่ที่กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์อันเป็นที่รโหฐานในเวลากลางคืนได้ตามมาตรา ๙๖ (๒)^๕ ประกอบกับมาตรา ๙๒ (๒)^๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธี

เสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๑ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๒๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ

^๔ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๖ การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้

(๑) เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

(๒) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งหรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษจะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้

(๓) การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำได้แต่ต้องมีอนุญาตพิเศษจากอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเพื่อการค้นในจังหวัดนั้น ส่วนหัวหน้าในการค้นนั้นต้องเป็นนายอำเภอหรือนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

^๖ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๒ ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหนักกำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้

พิจารณาความอาญา และอาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้ตามมาตรา ๙๘ (๒)^๗ แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

^๗ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๘ การค้นในที่รโหฐานนั้น จะค้นได้แต่เฉพาะเพื่อหาตัวคนหรือสิ่งของที่ต้องการ
ค้นเท่านั้น แต่มีข้อยกเว้นดังนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) เจ้าพนักงานซึ่งทำการค้นมีอำนาจจับบุคคลหรือสิ่งของอื่นในที่ค้นนั้นได้เมื่อมีหมายอีก
ต่างหาก หรือในกรณีความผิดซึ่งหน้า